

Proč bych se bál ve zlých dnech, když mě obklopují zvrhlí záškodníci, kteří spoléhají na své jmění a svým velkým bohatstvím se chlubí? Nikdo nevykoupí ani bratra, nikdo není schopen vyplatit Bohu sám sebe. Výkupné za lidský život je tak velké...

Bůh však člověka ze spárů podsvětí vykoupí a přijme! (Podle Ž 49)

čtení: Gn 22,1-19

Ř 4,1-5: Co tedy řekneme o Abrahamovi, našem tělesném praotci? Čeho dosáhl? Kdyby Abraham dosáhl spravedlnosti svými skutky, měl by se čím chlubit - ale ne před Bohem! Co říká Písmo? „Uvěřil Abraham Bohu, a bylo mu to počítáno za spravedlnost.“ Kdo se vykazuje skutky, nedostává mzdu z milosti, nýbrž z povinnosti. Kdo se nevykazuje skutky, ale věří v toho, který dává spravedlnost bezbožnému, tomu se jeho víra počítá za spravedlnost.

I. O Boží spravedlnosti

Svého času řekl Bůh Abrahamovi: „Seber se a jdi tam, kam ti řeknu.“ Abraham to udělal. Sice moc nevěděl, kam to bude, ale spolehl se, že to ví Bůh a že to pro něj – pro Abrahama – bude nakonec dobře.

Pak se mu životní příběh všelijak zašmodrchal, jak to tak životní příběhy dělávají, ale pořád žil tím, že se na Boha chce spolehnout, a těšil se, že stojí na začátku něčeho velkého. „Budeš praotcem mnoha potomků. Požehnám ti a ty sám se staň požehnáním.“

Ke šmodrchání životních příběhů patří i to, jak se někdy dokáže neshodnout rodina a rozkmotřit příbuzenstvo. Stává se to a stalo se to i Abrahamovi. Jeho příbuzný Lot přesídlil do Sodomy, že tam udělá štěstí, ale moc to neklaplo. Sodomáci si tam žili takový privátní konec světa, takovou předmluvu posledního soudu (přesněji to popsat nedokážu), a teď mělo vyjít najevo, na jaký průšvih si tím zadělávají. „Přece bys to s nimi neskoncoval,“ smlouval s Bohem Abraham a Bůh přistoupil na to, že bude-li tam aspoň deset spravedlivých, dá jim novou šanci.

Stojí za povšimnutí, co se to tu vlastně říká o Boží spravedlnosti a co o nás. Bude-li ve městě aspoň deset spravedlivých, znamená to novou

šanci nejen pro těch deset, ale i pro všechny ostatní. Abraham sice mezi těch deset nepatří, protože sám žije jinde, ale záleží mu na nich a přimlouvá se za ně. Možná se vám přitom vybaví ta věta, kterou mu Bůh řekl: že se má stát požehnáním. To se teď pro ně vlastně děje...

II. Jak nezaříznout budoucnost

Abraham neodbytně smlouval s Hospodinem o záchranu Sodomy, ale teď, když mu Hospodin řekl: „Koukej mi obětovat syna,“ už kupodivu nesmlouvá. Co si o tom pomyslel nebo říkal, se nedozvíte, protože tohle vyprávění chce přivábit vaši pozornost k čemuσι důležitějšímu, než jen co si kdo myslel nebo co kdo říkal. Všichni tu skoro pořád mlčí a zazní jen to nejnutenější, aby čtenář neztratil nit.

Ráno vzal Abraham osla, dříví, syna, dva sluhy a můžeme jít. Milovaný syn, do něhož Abraham vkládal budoucí naděje, se tu dostal do seznamu jako součást výbavy spolu s oslem a dřívím. Tři dny jdou a pak Abraham pozvedne zrak a uvidí horu, na které se to má stát. „Oheň a dříví máme, tati, ale kdepak vezmeme obětního beránka?“ ptá se Izák a Abraham odpoví, že on už si Bůh nějakého vyhlédne. Pak ti dva mlčky stoupají dál až na vrchol, kde má vyvrcholit i děj.

On už si Bůh nějakého beránka najde, řekl synovi Abraham. Víte, jak to dopadlo: junior to přežil a lidem měl asi tenhle příběh jednou provždy vrýt do paměti, že Bůh lidské oběti nevyžaduje.

Ale stejně z toho zůstane takový divný pocit. Lidská oběť se tu zjevně chystala, a to proto, že to tak chtěl Bůh. Že se pak na poslední chvíli nekonala, i to chtěl Bůh. Proč je ten příběh vystaven takto? Možná proto, že Abraham, obdařený slibem velikého požehnání, Izáka ze srdce miluje, ale vlastně ho vnímá jako vzácný inventář svého příběhu: jsi můj, jsi součástí mého požehnání od Boha.

Z toho příběhu je patrné, že Izák nepatří otci, ale Bohu. Bůh o něj stojí (tak jako snad stojí o každého z nás). Nestojí však o to, aby mu ho otec předal svázaného a s nožem na krku: „Když poručíš, Bože, udělám to.“ Bůh o Izáka stojí, ale nebude to v Abrahamově otcovské režii.

Na začátku to byl šok, co to Bůh po člověku chce. Tak to vyprávění vezměme od konce: Abraham se s Izákem vrací z hory dolů, oběť se tam sice konala, nikoli však ta obávaná. Postřehli jste tu změnu, která tu nastala? Nahoru Abraham vedl syna coby kus své domácnosti: dříví,

osel, oheň, Izák, provaz, můžeme jít. Nahoru šli sami a i dolů jdou teď dva. Dolů však nesestupuje s Abrahamem odmítnutá oběť a zachráněný inventář, nýbrž syn, který patří Hospodinu, i když ho otec nepodřízl, jak se čtenáři báli. Izák je "obětován" Hospodinu, už Abrahamovi nepatří, je od něj odvázan.

Už je to pár let, co Abraham uslyšel Boží vzkaz o požehnání pro něj i pro potomky! Že to byl muž Božích slibů dbalý (otec víry přezdívaný), nebylo by se co divit, kdyby teď žil jen pro rodinu, kdyby Izákovi naplánoval život nejlíp, jak umí, a láskyplně ho donutil k víře, k poslušnosti, k nějaké tradici... Koukej ho rozvázat, Abrahame, povídal na hoře Boží anděl, Hospodin si ho teď převezme a ty obětuj támhle toho beránka. I rozvázal Abraham Izáka z pout, která mu byl nasadil v tom nejlepším úmyslu a v dobré víře. Rozvázal ho a Boží požehnání pro jeho potomstvo pak nabralo na obrátkách. Nebude to v Abrahamově režii, ale slíbené požehnání Hospodinovo to bude.

III. Ještě o té spravedlnosti

Při letmém pohledu zvenčí může Abrahamova víra připomínat slepou fanatickou poslušnost, od jaké by se člověk držel raději dál. Problém je však hlavně v tom letmém, povrchním pohledu zvenčí – při bližším zkoumání se zjistí, že každý příběh je třeba číst celý.

Ten Abrahamův není zas tak dlouhý, tímhle vyprávěním už pomalu končí. Když se za ním později ohlédl apoštol, shrnul to slovy: „Uvěřil Bohu, a bylo mu to počítáno za spravedlnost.“ Abrahamovi se přezdíval otec víry, ale to ne proto, že by snad byl připraven bez rozmyslu splnit cokoli. Přezdíval se mu tak kvůli něčemu jinému: vždycky znovu se spolehl, že to, co prožívá, má nějaký smysl a Bůh že bude s ním.

Už jsme zaslechli, že bude-li ve městě aspoň deset spravedlivých, znamená to nejen pro těch deset, ale pro všechny novou šanci. Taková je Boží spravedlnost. Jenže kde ty spravedlivé vzít? I k tomu však apoštol z odstupů několika staletí nabídl svůj komentář: Pokud kdokoli spoléhá na své kvality, skutky a úspěchy, možná se dočká lidského uznání, Božího však ne a dny Sodomáků budou sečteny. Kdo se však takhle nenaparuje, ale věří v toho, který dává spravedlnost bezbožnému, tomu se jeho víra počítá za spravedlnost. A kéž by takových bylo aspoň deset, aby to vydalo na novou šanci.

Až se vás někdo zeptá, co s námi bude zítra, rozpomeňte se na Abrahamovu odpověď: "Na hoře Hospodinově se uvidí, ještě tam nejsme." Když tam došli, vložil se do věci Boží anděl: „Koukej ten svůj milovaný inventář, tu svou pýchu a budoucnost rozvázat, člověče, Hospodin si to teď převezme a ty obětuj támhle toho beránka.“

Abraham pochopil, že to dál nebude v jeho režii, ale Boží požehnání tím spíš nabralo na obrátkách. A nám po něm zůstalo, že víra je hlavně spolehnutí a důvěra, Bohem darovaná spravedlnost a nová šance.

Poslání a požehnání:

Bůh dopřává bezbožným spravedlnost a kdo mu důvěřuje, tomu se za spravedlnost počítá jeho víra a nemusí se už vykazovat tím, co udělal nebo co má. Vždyť i David prohlašuje za blahoslaveného toho člověka, jemuž Bůh připočítává spravedlnost bez skutků:

Blaze těm, jimž jsou odpuštěny nepravosti a jejich hříchy přikryty.
Blaze tomu, jemuž Hospodin nepočítá hřích.

Takhle to napsal Kristův apoštol a vám ten vzkaz budiž návodem, jak se v životě orientovat:

Lidský hřích ze světa nevymýtíme, to není v našich silách. Bůh nás však rozvazuje k životu, když si náš malér odpyká beránek Kristus. Blaze tomu, komu Hospodin hřích nepočítá a maže. Tak to přijměte a ať vás Boží milost a láska provází nejen dnes, ale pořád. Amen.